ԾՐԲԱՓԱՌԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 542 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 8 ՅՈՒԼԻՍ (Ն. Տ.) 20 ՅՈՒԼԻՍ 1885

ՊԱՏՄԱՆԴ

ԼՈՒՅՍԸ կը հրատարակուի քաց ի կիրակի եւ Տօն օրերէ :

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԴ ԿԱՆԽԻԿ
Տարեկան · Վեցամսեայ
Կ. Պոլսոյ համար 6 մէճիս 3 մէճ.
Գաւառաց » 7 . » 3 1/2 »

ԼՈՒՅՍ

ՊԱՏՄԱՆԴ

ԼՈՒՅՍի վերաբերեալ ճամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել առ խմբագիր-Տնօրէն Բ· Մ· ՊՈՂՈՍԵԱՆ, Կ. Պոլիս, Զագմագճըլար, Սիւմպիւլի խան թիւ 47։

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դրուշ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի :

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

20 վարպ 20 վարպ

Կ. ՊՈԼԻՍ 6 ՅՈՒԼԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՅԱՌՕՂԻՆԱԿԱՆ ԸՆԹՐՈՒԹԻՒՆ

—

Ռուսահայ ազդեցիկ ազգային մը՝ հեռուեալ պատասխանատուղած լինելով առ Ռուսկի Կուրիեր, թարգմանութիւնն ալ մեզ յուղարկած է հրատարակելու իրաւունք, քանի որ յիշեալ լրագրին Կ. Պոլսոյ խմբագիր և ազգապաշտ թղթակցին չարամիտ յօդուածն արտատպած, հերքած ու դատապարտած էինք։

(Ռուսկի-կո-րէէրէ 162րդ Թիւ-ն)

«Բուսակի Կուրիէրի» թ. 131 Թիֆլիսից ուղարկուած իմ թղթակցութեան մէջ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրութեան մասին ես ասելի, որ այդ ընտրութիւնը ամենայնիւնէ էր և համապատասխանում է Հայ ժողովրդի արամադրութեան, այնպէս որ Հայոց 1500 ամեայ եկեղեցական պատմութեան մէջ չկայ օրինակ որ կաթողիկոսը ընտրուած լինի այսպէս միաձայն։

Պէտք է գիտենալ, որ ինչպէս ամեն ժողովրդների նոյնպէս և հայերի մէջ գոյութիւն ունին զանազան կուսակցութիւններ, մանաւանդ երբ գործը վերաբերում է այսպիսի նշանաւոր հարցին, ինչպէս ամբողջ ազգի կաթողիկոսի ընտրութիւնը։ Մեր մէջ կային երեք կուսակցութիւններ — Խրիմեանականների, Մելքիսեդեանների և Մակարեանների (ամենից սակաւաթիւ), որոնցից իւրաքանչիւրը աշխատում էր հասնել իւր նպատակին և ընտրել իւր ընտրեալին. բայց փաստը ցոյց տուեց, որ այդ կուսակցութիւնները, ընտրութեան վերջին վայրկենին միացան և միաձայն ընտրեցին Մելքիսեդեկին։

Բնական կը լինէր և քաղաքավարի, որ այս կուսակցութիւնները փաստի չտեղի ունենալուց յետոյ, այսինքն ընտրութիւնից յետոյ թողնէին բոլոր տարաձայնութիւնները և խնարհաբէին ընդհանուր ժողովի և ժողովրդի կամքի առաջ. այդպէս էլ պատահից ընդհանրապէս։ Բայց այս երկու կուսակցութիւնների՝ Խրիմեանականների և Մակարեանների անհանդուրժողութիւնը, ընտրութեան արդիւնքից անբաւական, աշխատում են ժողովրդի մէջ չվստահութիւն յարուցանել։

Դրանցից մէկը (Մակարեանների), որը կազմուած է մի քանի հոգեւորականներից, մի քանի էլ ուսուցիչներից և որոնց պարագլուխն է Թիֆլիսում հրատարակուող «Մեղու Հայաստանի» լրագիրը, — զանազան միջոցներով աշխատում է, որ ժողովրդից ընտրուած Մելքիսեդեկը յետ ձգայ, իսկ նրա կանխատած Մակարը հաստատուի (·). իսկ միւս մասը (Խրիմեանականների), որի գլխաւոր բաժանմունքը գտնուում է Կ. Պոլսում Թոխմախեան (նա ինքն Ախմախեան) վարդապետի վերկատարութեամբ և մի քանի միւս խառնուածքների, անցնում է բոլոր յայտնի ահմանները։ «Բուսակի Կուրիէրի» թ. 132 տպուած էր Կ. Պոլսից մի թղթակցութիւն, որը արտայայտութիւն է յիշեալ խառնուածք-խրիմեանականների և որը ինձ առիթ տուեց նորից թղթակցութիւնը գրելու։ Ես կաշխատիմ քննութեան առնել այն գլխաւոր կէտերը, որոնք գանում են յիշեալ թղթակցութեան մէջ։

Թղթակիցը խօսելով այն ընդհանուր անբաւականութեան մասին (·), որը լրջ թէ պատճառից ընտրութեան արդիւնքը Թրքահայերի մէջ,— աւելացնում է։ «Հայերը Թրքահայաստանում և Փոքր-Ասիայի նահանգներում կամենում են, որ այս ընտրութիւնը խափանուի, որպէս զի ապագայում նրանք կարողանան ընտրել Խրիմեանին Էջմիածնի Կաթողիկոս» Որ Հայերը, ոչ Թրքահայաստանում և ոչ Փոքր-Ասիայում բոլորովին չեն մտածում նրա մասին, թէ Խրիմեանը կ'ընտրուի ամենայն Հայոց Կաթողիկոս և կամ ուղղակի Վանահայր մի որ և է վանքի, — այդ ապացուցանելու համար կարելի է մատնացոյց անել այն փաստի վրայ, որ 1884 թ. Կ. Պոլսի Հայոց Պատրիարքի ընտրութեան ժամանակ Խրիմեանը սոսկալ երկու քուէ միայն, ընդդեմ եօթանասնի և այդ առիթ ոչ մէկը ոչ մի լուրջ անգամ չարտասանեց, Որ ընդհանրապէս ժողովուրդը յարգում է Խրիմեանին, — ես դրա դէմ ոչինչ չեմ կարող ասել, բայց և, որ Խրիմեանը Կ. Պոլսի Պատրիարք եղած ժամանակ (1869-1873 թ.) վարչական ընդհանրութիւնից դուրկ լինելու պատճառով, Ազգային ժողովի հետ ունեցած չորսամեայ տարաձայնութիւններից յետոյ՝ սահմանեցաւ հրաժարական տալու։

. . . . . .

Թղթակիցը չարունակում է. «Ներկայ րոպէում Հայերը բարձրաձայն յայտարարում են, որ Ռուսաց օրէնքները ուժի չեն իրենց, քան թէ Թրքականը, ուրեմն և պէտք է տարադրուել այդ օրէնքներին։ Ինչ կանէ այդ ժամանակ Ազգային ժողովը. եթէ նա թոյլ կը տայ դաւանիներին համաձայնուել Ռուսաց օրէնքների հետ,(·) այդ ժամանակ նա կը խոտոռանայ իւրաքանչիւր քայլ և հիմք ամեայ իւր սխալը։ Բայց ի դէպ ինից ազգային ժողովը պատճառ կը գտանայ անգործունեութեան իրրեայ կառավարութեան կողմից, որին անախորժ կը թուայ տեսնել, որ Թիւրքիայում Ռուսաց օրէնքները չեր դասում են Թրքականից։» Եթէ Թրքահայերը, ինչպէս հաստատացուած է ներկայիցս, Ռուսաց օրէնքները դերադասում են Թրքականից, հապա ինչու նրանք բաղդում և կամենում են խոչընդոտել ապրիլի 24 ի ընտրութիւնը. ինչու նրանք չեն կամենում խանարհուիլ այն ընտրութեան արդիւնքի առաջ, որը կատարուել է Ռուսաց օրէնսդրութեան վրայ հիմնուած. ինչ որ վերաբերում է թղթակցի այն երեւակայութեան, որ եթէ ազգային ժողովը չի թոյլ տալ պատասխանների համաձայնուել Ռուսաց օրէնքների հետ,— նրանք կ'ապստամբեցնեն ժողովի դէմ և կը մերժեն նրա գերագոյն իշխանութիւնը.— դա կատարեալ ցնորք է, ինչպէս երեւում է, թղթակիցը բոլորովին ծանօթ չէ Հայոց կեանքի հետ. Թիւրքիայում բնակուող Հայերին նա այնպիսի գազափարներ է վերագրում, որոնց կարող են ունենալ Եվէյցարիայի և կամ Միացեալ-Նահանդների բնակիչները։ Եւ ինչու համար Հայերը պէտք է յանձն առնեն այդպիսի սարսափելի զոհաբերութիւն, որ անպատճառ կաթողիկոս ընտրուի մի որ և է եպիսկոպոս, որին Թրքա-Հայաստանում մէկ վանք չեն յանձնում կառավարելու։

Մի քանի խառնուածքները, որոնք իրանց վայելուն և բաղդատոր ազդակն որոնում են Խրիմեանի երեւակայական գահի շուրջը և կռկռում, այն է էջմիածնում երեւակայում են ասկէ հանքերը, տեսնելով իրանց ծրագիրների կատարեալ քայքայումը, մտածեցին Թոխմախեան-Ախմախեան վարդապետի վերկատարութեամբ ազմուկ բարձրացնել Թրքա-Հայաստանի և Փոքր-Ասիայի կողմից. (·) . Անհրաժեշտ է, որ Էջմիածնի Սինօդը պաշտօնապէս պահանջէ Կ. Պոլսի Հայոց Պատրիարքից, որ նա իւր կողմից կարդադրութիւն անէ՝ պատժել անպատճառ այն խառնուածքներին, որոնք համարձակուում են ազմուկ բարձրացնել այն ընտրութեան դէմ, որը կատարուել է ժողովրդի կամքի և բարձրագոյն հրամանի համաձայն։

Դարձեալ մի քանի խօսք ամենապէսիաւոր կէտի մասին. ինչպէս Խրիմեանականները նոյնպէս և Մակարեանները յաճախակի կասկածանք են յայտնում որ Մելքիսեդեկի ընտրութիւնը չի հաստատուի։ Սրանով ինչ են ուզում դրանք ասել. կամ ինչի վայ է հիմնուած դրանց այդ կասկածը։ . . . Ես չեմ հասկանում. Ինչի Մելքիսեդեկը չի հաստատուի, իսկ Խրիմեանը կը հաստատուի,— այն Խրիմեանը, որը . . . գործազրութիւնների պատճառով վանուեց, իսկ երբ վերայ գարձրեց կառավարութեան ուշադրութիւնը և կանչուեցաւ Կ. Պոլիս կամ ինչու Մելքիսեդեկը չի հաստատուի, իսկ Մակարը կը հաստատուի, — այն Մակարը, որին դեմ է ամբողջ ազգը, բայց և 16 հոգևորականներից մի քանի ուսուցիչներից և «Մեղու Հայաստանի» լրագրի խմբագրից։

Հայոց պատմութեան մէջ մինչև այժմ մի դէպք չկայ, որ ժողովրդից ընտրուած կաթողիկոսը չհաստատուէր Ռուսաց միապետից և կամ որ ընտրուածը յետ կանդնեցուէր և նրա կանդիտատը հաստատուէր։ (Զպէտք է մոռնալ, որ Մելքիսեդեկի միաձայն ընտրութիւնը, դեռ ևս վրակ և առաջին օրինակն է Հայոց պատմութեան մէջ)։ Որպէս զի պարզ հասկացողութիւն ունենալ այն բանի մասին, թէ Ռուսաց ինքնակալութիւնը ինչպէս է վերաբերում Հայ ժողովրդից կատարուած կաթողիկոսական ընտրութիւններին, — ես առաջ կը բերեմ հետեւեալ փաստը մօտաւոր անցեալից։ Երբ 1842 թ. Նիկողայոս Ա. կայսեր թագաւորութեան ժամանակ Բեսարաբիայի առաջնորդ Աշտարակեցի Ներսէս Շահ-Ազիզեանը՝ որը կառավարութեան կազդրութեամբ գանվում էր Բիչնեւում, Հայոց ժողովրդից կաթողիկոս ընտրուեցաւ,-ներքին գործերի մինիստր կոմս Ստերանովին ներկայանալով թագաւորին առաջ է. «Ձերդ Մեծութիւն, Հայոց կաթողիկոս ընտրուած է մեր թշնամի Ներսէսը»։ «Ո՛վ է նրան ընտրել» հարցնում է թագաւորը։ «Ժողովուրդը, Ձերդ Մեծութիւն», պատասխանում է Մինիստրը։ «Որ տեղ որ ժողովրդի կամքն է, այն տեղ էլ ես եմ», պատասխանում է թագաւորը և ստորագրում է ներսէսի հաստատութեան թուղթը։

Թո՛ղ զանազան խառնուածքները լինչ ուզում են անեն, ապրիլի 24-ից Հայ ազգը Մելքիսեդեկին իւր կաթողիկոս է ճանաչում։ Որ մեծ Միապետը ուշադրութեան կառնի Հայ ժողովրդի կամքը և իւր անմոռաց նախորդների օրինակին հետեւելով կը հաստատի ժողովրդի ընտրած Մելքիսեդեկի,— Հայ ժողովուրդը դրա մասին ոչ մի կասկած չունի . . .

ԴԱՑԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԲԷԼ-ՄԷԼ-ԿԱԶԷԹ

—

Անգլիական Բէլ-Մէլ-կազէթ լրագիրն՝ իւր վերջին մի քանի թուոց մէջ ընդարձակ տեղեկագիր հրատարակած է Անգլիոյ մէջ տիրող յոռետեսութեան և չուայտութեան վրայ։ Այս տեղեկագիրը, որ մանկտիւթեան ու մարդկութեան դէմ գործուած քրատաճներէն սճերները կը պատմէր, այնպիսի մեծագոյզ տպաւորութիւն մը յարուցած է, որ կառավարութիւնը պարտաւորուած է թերթին վաճառումը արգելուլ առժամապէս։ Բէլ-Մէլ-կազէթի յայտնութիւնք, թէ և լինէին ճշմարիտ, դժուարաթուր էին այն ցոփակեաց անձանց, որք չեն խղճեր իրենց դրամով ամեն օր հազարաւոր քաոճներէն սճիրներ պատճել ընդդէմ մարդկութեան, բայց երբ սոսկ յանդգնի իրենց սճրին առնուն տալ և ի վեր հանել, իսկոյն կը յուղուին և կեղծ մարդասիրութեան և բարոյականութեան թափանցիկ քողին տակ կ'ապատանին, կարծելով թէ սճիրք միշտ սքօղուած մնալու առհասնուած են։

Թէ ինչ տեսակ սճիրներ են առնանք ղսս Բէլ-Մէլ-կազէթի հրատարակած տեղեկագիրը կը նկարագրէ, չենք կարող զայն սրատապել մեր թերթին մէջ, բայց երբ Անգլիական ժողովրդեան նման քաղաքակրթուածութեան բարձրագոյն աստիճանն հասնող և ինքզինք ճշմարիտ քրիստոնեայ ու ամենէ մարդասէր ազգը պատռուող ազգի մը մէջ, ամեն օր անասնելի սճիրները կը գործուին անպատուհաս՝ ընդդէմ մանկութեան և մարդկութեան, մարդ չկրնար իւր զարմանքը բռնել, և չյուսել այն անձանց դէմ, որք կը ջանան խափանել այն թերթն, որ յանդգնած է հառաւարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրել բարուց ապականութեան վրայ։ Սակայն միւս կողմէ մխիթարական է տեսնել, որ կրօնական և մարդասիրական կազմակերպութիւնն, որոյ գործունէութիւն ծանօթ է Անգլիոյ մէջ, սկսած է Բէլ-Մէլ-կազէթի կոչին բռնել, որ անգլիական ժողովրդեան աչքը բանալու քաջասրտութիւնն ունեցած է իւր ծոցին մէջ գործուող անանուն գարշելութեանց դէմ։

Արդարև Պ. Սամուէլ Մըրլի, քրիստոնէական մարդասիրութեան ամենէ ակնառու ներկայացուցիչներէն մին, որ Պ. կլատսթընի առաջարկած Լորտութեան աստիճանն մերժած էր, երեսփ. ժողովոյ մէջ յայտարարեր է թէ Բէլ-Մէլ-կազէթի յայտնութեանց ճշմարտութիւնն ըստ բաւականի կը չափէր անոր, յանդգնութիւնն, և թէ ինք պատրաստ էր տեղեկագրին պարունակութեանց ճշմարտութեան վրայ բացատրութիւնք քննութեան մը նախապահել իրրև իրաւարար, որու հետ որ ուզուի, մանաւանդ կարդինալ Մաննինգի, Ռէնդըլսըիի արքեպիսկոպոսին և այլոց անկողմնակալ անձանց հետ։ Բէլ-Մէլ-կազէթի խմբագրապետն՝ Պ. Եաթս Թոմսըն, որոյ դէմ դատ բացուած է ի պաշտօնէ, կը յայտարարէ թէ ուրիշ բանի այնչափ չբաղձար որչափ այն դատին, որ կարող պիտի ընէ ինքզինք՝ առաջի դատարանին ըստ օրինի ապացուցանելու իւր յայտնութիւնները։ Կ'ըսէ թէ այս բոլոր գործին մէջ, մանկութեան և մարդկութեան դէմ գործուած սճիրներու զոպումն ապահովելու բաղձանքէն միայն առաջնորդուած է։

Կը պատմէ թէ ինչպէս կապնաւորած է իւր քննութիւնն, առանց որ և է մեղադրելի անձի անուն տալու, նեղքին գործոց նախորդ նախարար Սըր Ռիչըրտ Քրոսի դէմ լուծային գործակցութեամբ, և կարդինալ Մաննինգի, Քէնթըրպըրիի արքեպիսկոպոսին և Փրիմութեան բանակին, (Մալվէրնի արմի) հրամանատարին հաւանութեամբ, կը խոստանայ այս երից մեծանուանցին ապամեղսութեան նեղքն գնել, ալ միայն այն բոլոր պաշտօնապրներն, որք ծառայած են իրեն՝ իրազութիւններն ի վեր հանելու, այլ և անոր հաղորդել այն ամեն անձանց անուններն, որք աշխատակցած են իւր կատարել ուսած քննութեան, և յոգիսի անուններ աքսն բաւական երաշխաւորութիւն մ'են Բէլ-Մէլ կազէթի անձման ձեռնարկին հանդամանաց ճշմարտութեան։

Թէև քանի մը սկսումներ, ի մէջ այլոց Լա Բէֆըրմ (ազատական) և Ամէնէում (չեզոք և գրական) որոշած էին դադրեցնել Բէլ-Մէլ-կազէթի բաժանորդագրութիւնն, չուզելով հանրային սրահի մը սեղանին վրայ թողուլ թերթի մը, որ այսպիսի գարշելիութիւններ կը պարունակէ, սակայն Բէլ Մէլ կազէթի ընդհանուրքն պատճառ մը չունին իւր հրատարակութեան վրայ ցաւելու, թէ՛ չահագրութեան և թէ գործնական արգելանց տեսակէտով։ Առեւտրական տեսակէտով խօսելով, Բէլ-Մէլ-կազէթ տասնեակ հազարներով վաճառուած է և թուղթը սպառելով, հարկ եղած է կարմիր թուղթերու վրայ ևս տպել և մեկ օրինակը մինչև 10, 15 և 20 ֆրանքի վաճառուած է։

Օրէնգրական տեսակէտով, Բէլ-Մէլ-կազէթի ի վեր հանած, քաոճնելի սճիրները դադրելու համար օրինայ ծրագիրը մը ներկայացուած է երեսփ. ժողովոյ, յորում Սըր Ռիչարտ Քրոս յայտարարեր է թէ, հարկ եղած հրամաններըը տրուած են ոստիկանութեան վերջ տալու յիշեալ սճիրներուն։ Այս կրկնակի յաջողութիւն արդէն մեծ պատիւ կը բերէ Բէլ—Մէլ—կազէթի խմբագրապետին, որ անշուշտ իւր դէմ բացուած գատին մէջ յաղթանակը պիտի տանի, ընդդէմ անոնց, որք ճշմարտութիւնը սքօղել կ'ուզեն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դոհութեամբ կը լսեմք թէ, Տաբըճայի նեղուցին դէմ յանդիման գտնուող Եալովայի Շախչախ գիւղին մէջ՝ Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Յովակիմեան Գերշ. Տ. Սահակ Ս. վարդապետի նախաձեռնութեամբ, հողմաղաց մը շինուեր է, որոյ համար 400 լիրայի մօտ ծախք եղած է և որ տարին 50 լիրայի եկամուտ պիտի բերէ գիւղին Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյ վարժարանին։ Սոյն շինութեան ծախուց մասնակցած է նաեւ Կիւլպէնկեան Մեծ. Սերովբէ էֆէնտի։

—

Ինչպէս մեր նախընթաց տուեր թուով յանգուցած էինք, Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնը՝ Սղերդի մէջ քանակիք վարժարանին համար՝ տարեկան 120 լիրա վճարել պայմանագրած է Միացեալ ընկերութեան հետ։ Նոյնպէս, գոհութեամբ կը լսեմք որ, Զէյթունի մէջ ալ փոքր վարժարան մը բանալու համար պայմանագրուած է տարեկան 30 լիրա վճարել։

Ս. յոգիս Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնը տարեկան 150 լիրա ծախք մը կը յատկացնէ՝ իւր այս տարուան գործունէութեան մէջ։

—

Ծնեաական խորհուրդն իւր 19 մայիս Հանգրաստաւելիւնը պատրաստելով, ազգ. բութեան յանձնած է, որոյ ամբողջութիւնը 11-12 փետրուարի չափ պիտի լինի։ 5-6 փետրուարն արդէն ապագրուած լինելով, քիչ օրէն միայն մնացեալ մասերն ալ ապագրուելով, երեսփոխանաց պիտի բաշխուի։

—

Գանձակի, Շուշիի, Երեւանայ, Նոր-Նախիջեւանու և այլ վիճակաց մէջ ժողովուրդն սկսած է հարցադրութիւններ ատորագրել, որք պիտի մատուցուին ի Բեդրսպուրկ՝ Լուսաւորութեան նախարարին, որպէս զի ամենողորմած Ցարն՝ Ռուսաստանի ազգային փակուած վարժարաններն ընդ փոյթ բանալու հրաման չնորհէ ի գոհութիւն ամենահաւատարիմ Հայ հպատակաց։

—

Ազգային նշանաւոր երաժշտապետ՝ Զուխաճեան Տիգրան էֆէնտի՝ որ յատկապէս քանիցս Եգիպտոսէն հրաւիրուած էր, տեղւոյն Թատրոնին մէջ նուագադրութիւններ ներկայացնելու համար, այս անգամ յատկապէս վերստին հրաւիրուած լինելով, չորեքուս պիտի մեկնի Ալեքսանդրիա, և անդ քանի օրի չափ մնալէ յետոյ, մայրաքաղաքս վերադառնալով, նուագախմբական խումբ մը պիտի կազմէ և ապա ի Դահիրէ պիտի երթայ՝ Ճեմարանին եղանակին մէջ ընտիր նուագադրութիւններ ներկայացնելու համար։

Ազգէն Զուխաճեան Տիգրան էֆէնտի քանի մը նուագադրական ընտիր կտորներ հեղինակելով ընծայած էր Բարձրապատիւ Խուիվտէսին՝ որ խիստ սիրահար է երաժշտութեան, որ դնահատելով զանոնք, իւր բարձր գոհութիւնն յայտնած է։

—

Ճարութիւն էֆ. Արթինոֆ Բէժիի ընկերութեան Տարսոնի ճիւղին դանձապետ-համարակալ անուանած լինելով, շաբաթ օր Աւստրիական չոգենաւով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս յիւր պաշտօնատեղին։

—

Գուրգէնեան վարժարանի մլոյտնակաբաչխութեան հանդէսն երեկ կատարուեցաւ Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ։ Ամեն. Տ. Պատրիարք Հայրն՝ յատուկ նամակ մը իւր քաղաքական օրհնութիւնը ղրկած էր առ Գուրգէն էֆ. և իւր կողմէ փոխանորդ կարդած էր գեղեկ վարդապետ Աշտա, որ ազգու բանախօսութեամբ մը դրատատեց Գուրգէն էֆէնտիի յարատեւ ջանքերն՝ իւր վարժարանին յառաջդիմութեան համար- և հատատեց ընդհանուր աչակերտաց և մանաւանդ չքեղ անաւարտից բարոյական և մտաւորական հատատ կրթութիւնը։ Գուրգէն էֆէնտի տեղեկագիրը մը կարդալով, տեսաւ թէ ուրիշ բանի մը պակաս չունի, բայց եթէ ուսումնական գործիքներու, որոց համար 8 լիրայի չափ դումար մը հարկաւոր է։ Ներկայ անդամ մը ոտքի ելաւ և ինքնակամ կերպով 8 լիրան ի վեր դրաւ։ Ուրիշ անդամ մը ևս ոտքի ելաւ և

Ինչպես ասացի վերևում, ես ոչինչ չէի հասկանում այդ ամենից, բայց ինձ համար կարևոր էր, որ Ռուբենը ինձ հետ էր, և ես ուրախ էի, որ նա ինձ հետ է։ Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես ամեն ինչ պատրաստ եմ անելու նրա համար, որ ես ամեն ինչ կանեմ, որ նա ազատվի այդ ամենից, որ նա ինձ հետ գնա, ինչ-որ տեղ հեռու, ուր ոչ ոք չգիտի մեր մասին, ուր մենք կարող ենք ապրել միասին, ինչպես ամուսիններ։ Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես նրան սիրում եմ, որ ես նրան միշտ սիրել եմ, որ ես նրան միշտ կսիրեմ։ Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես նրան ներում եմ ամեն ինչ, որ ես նրան ներում եմ այն ամենի համար, որ նա ինձ հետ արել է, որ ես նրան ներում եմ այն ամենի համար, որ նա ինձ հետ չի արել։ Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես նրան ներում եմ այն ամենի համար, որ նա ինձ հետ կարող էր անել, բայց չանելով անել։

Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես նրան ներում եմ այն ամենի համար, որ նա ինձ հետ կարող էր անել, բայց չանելով անել։ Ես ուզում էի ասել նրան, որ ես նրան ներում եմ այն ամենի համար, որ նա ինձ հետ կարող էր անել, բայց չանելով անել։

— Ո՞ւմ, հարսնացո՞ւն, աղջնակը չար ոխերգությամբ հարցրեց։

— Ոչինչ։

— Ձեր ընտանիքի՞ համար։

— Մեզ հետ մի՞ գնա։

— Իհա՛ր, ձայնը հանկարծ չար հնչեց։

— Ուրեմն ինչո՞ւ ես եկել։

— Ես ուզում էի տեսնել Ռուբենին։

— Ռուբենը չի ուզում տեսնել ոչ մեկին։

— Ես գիտեմ։

— Ռուբենը հիվանդ է։

— Ես գիտեմ։

— Ռուբենը ոչ ոքի չի ուզում տեսնել։

— Ես գիտեմ։

— Ռուբենը ոչ ոքի հետ չի ուզում խոսել։

— Ես գիտեմ։

— Ռուբենը ոչ ոքի հետ չի ուզում խոսել, բացի ինձանից։

— Ես գիտեմ։

— Ռուբենը ոչ ոքի հետ չի ուզում խոսել, բացի ինձանից և Ռուբենի մորից։

— Ես գիտեմ։

— Ռուբենը ոչ ոքի հետ չի ուզում խոսել, բացի ինձանից և Ռուբենի մորից, որովհետև նա ինձ սիրում է, և ես նրան սիրում եմ, և մենք պետք է ամուսնանանք, և մենք պետք է ամուսնանանք, որովհետև նա ինձ սիրում է, և ես նրան սիրում եմ, և մենք պետք է ամուսնանանք, որովհետև նա ինձ սիրում է, և ես նրան սիրում եմ, և մենք պետք է ամուսնանանք, որովհետև նա ինձ սիրում է, և ես նրան սիրում եմ, և մենք պետք է ամուսնանանք։

— Ռուբենը ոչ ոքի հետ չի ուզում խոսել, բացի ինձանից և Ռուբենի մորից

—Ա՛յ, պատուական եղբայր Լուկիա, քիչ մնաց որ ես ու դու ... Բո՛ւռ ... Ես ինչպե՞ս կարող եմ քո դարան առնիլ։

—Եթե չես ուզում, ասա, ես էլ չեմ ստիպում։

Լուկիա ասաց ինքն իրեն, և ապա ասաց Ալիին.

—Ես իմ, քանի որ ես ուզում եմ, ասում եմ։ Ես ինչ ասեմ, դու պիտի հավատա՞ս։

—Ես, ինչո՞ւ չեմ հավատա։ Ես քեզ ճանաչում եմ, դու ինձ ճանաչում ես, ինչո՞ւ չհավատամ։

—Ուրեմն լսի՛ր։ Ես ինչ որ ասում եմ, ճշմարիտ է։ Ես ինչ որ ասում եմ, ճշմարիտ է։ Ես ինչ որ ասում եմ, ճշմարիտ է